

OPERATIVNI ZADACI ORGANIZACIJA - ČLANICA I ORGANA SITJ U OSTVARIVANJU EKONOMSKE STABILIZACIJE

Zaključcima Predsedništva CK SKJ, Predsedništva SFRJ i Predsedništva SK SSRNJ utvrđeni su pravci i sadržaj akcije svih subjektivnih snaga na stabilizaciji, za čije ostvarivanje je neophodna organizovana aktivnost, mobilizacija svih radnih ljudi i organizovanih socijalističkih snaga, kroz konkretne i celovite programe, trajnu aktivnost, veću ličnu i društvenu odgovornost.

Polazeći od navedenog, zatim mesta i uloge koju Savez inženjera i tehničara Jugoslavije ima u frontu organizovanih socijalističkih snaga, realnih mogućnosti organizacija i članstva, izlaganja na sednici i vodene rasprave, Predsedništvo Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, na svojoj XI sednici, održanoj 22. II 1980. godine u Beogradu, utvrdilo je: Operativne zadatke organizacija-članica i organa SITJ u ostvarivanju ekonomske stabilizacije.

1. Organizacije — članice i organi Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije u narednom periodu moraju da pojačaju svoju društveno-stručnu aktivnost u ostvarivanju stabilizacije i zalagati se za veću ličnu i društvenu odgovornost u svim organima, organizacijama i oblicima delovanja, kako na sprovođenju dogovorenih zadataka, tako i u svakodnevnom radu.

Organizacije — članice i organi SITJ odgovorni su da pokreću sve saveze, društva, komitete i druge oblike društvenog organizovanja i djelovanja inženjera i tehničara na trajnu i kontinuiranu aktivnost na stabilizaciji privrede, gde delegati u predsedništvima i skupštinama imaju posebnu odgovornost i obaveze.

2. Pri izradi programa aktivnosti, treba poći od analize konkretnog stanja u svakoj organizaciji, od specifičnosti članstva, kritičke analize ostvarenih i planiranih aktivnosti, te sagledavanja realnih potreba i mogućnosti.

Osnovni zadatak svih organizacija — članica i organa SITJ je svođenje svih oblika potrošnje u okviru predviđene rezolucijama delegatskih skupština ili stavovima i odlukama društveno-političkih zajednica i organizacija, programiranje i ostvarivanje aktivnosti koje su stručno opravdane, društveno potrebne i doprinose nastojanju cele zajednice u stabilizaciji privrede.

Poseban značaj imaju aktivnosti na udruživanju pri vođenju i organizaciji pojedinih programskih aktivnosti, do udruživanja istovetnih ili srodnih organizacija i nastojanja da štednja bude deo svakodnevnog ponašanja.

3. Organizacije — članice i organi SITJ moraju se zalagati i ostvariti da članstvo — inženjeri i tehničari i drugi radni ljudi i građani, budu aktivni u politici ekonomske stabilizacije, ne samo u organima i organizacijama inženjera i tehničara, već i u svim oblastima društvenog rada, što je od velikog značaja za efikasnost i kvalitet rada, afirmaciju društvenog rada i delovanja inženjersko-tehničkih organizacija

Borba za veću produktivnost, racionalnost investicija, povezivanje nauke i proizvodnje, afirmaciju znanja i stručnog rada, uvođenje nove i sopstvene tehnologije, smanjenje uvoza licenci, razvoj sopstvenog novatorstva i racionalizatorstva, štednju energije i repromaterijala, zaštitu životne i radne sredine, bolju organizaciju rada, veće korišćenje sopstvenih sirovina i supstituciju, organizovano korišćenje sekundarnih sirovina i zaštitu materijala, su zadaci gde inženjeri i tehničari, savezi i društva inženjera i tehničara, pre svih, mogu dati najveći doprinos.

4. Aktivnost organizacija — članica i organa SITJ mora biti usmerena i na organizaciono jačanje i efikasnije delovanje u frontu organizovanih socijalističkih snaga, čvršće povezivanje i programsku saradnju sa svim subjektima, razradu neophodnih sistemskih rešenja koja doprinose uspešnijem radu saveza i društava inženjera i tehničara, aktivnije uključivanje u pripremu i donošenje planova razvoja, osnivanje i aktivan rad društava u svim oblicima udruženog rada.

5. Organizacije — članice i organi SITJ posebno su odgovorni da se organizaciji skupova, simpozijuma i kongresa, pristupa kada za to stvarno postoji potreba a, kada se postigne šira saglasnost, kada su oni koordinirani i dogovoreni, kada su u funkciji daljeg razvoja i progressa.

Komisija za stručne skupove Predsedništva SITJ, koju sačinjavaju delegati svih organizacija — članica SITJ, ima posebnu odgovornost na koordinaciji, evidentiranju aktivnosti, usaglašavanju tema i termina pojedinih skupova i ostvarivanju saradnje srodnih saveza i organizacija inženjera i tehničara.

Delegati u predsedništvima i skupštinama posebno su odgovorni oko priprema međunarodnih skupova u Jugoslaviji i nastupu svojih članova na međunarodnim skupovima u inostranstvu. U ovim slučajevima mora se obezbediti kvalifikovano i aktivno učesništvo delegata i izbegavanje svih mogućih negativnih pojava i devijacija.

6. Izdavačka naučno-tehnička delatnost saveza i društava inženjera i tehničara, kao delatnost od posebnog društvenog interesa, koja je statutom i programima rada opravdano svrstana u prioritetne zadatke, dala je izvanredne rezultate, kako po broju izdanja, sadržajima i stvarnoj funkciji, tako i po društvenom radu, volonterizmu i entuzijazmu članstva i ostalih radnih ljudi i građana, savladavanju raznih teškoća koje su pratile rad i istrajnost.

Ipak, postoje brojne slabosti koje se u akciji stabilizacije, mogu i moraju prevazići: paralelizam u izdavanju istih ili sličnih časopisa dalje razjedinjavanje i usitnjavanje, nedovoljna međuredakcijska saradnja, nedovoljno poštovanje zakonskih odredbi u oblasti informisanja i izdavačke delatnosti posebno kod formiranja izdavačkih saveta i širg društvenog uticaja, nekoordiniran nastup u rešavanju finansijskih pitanja, plasmanu i publicitetu, slaba zamenljivost kadrova, nedovoljno prisustvo mladih i nedovoljna saradnja iz osnovnih organizacija, itd.

IT-novine, jedini list inženjera i tehničara, osnovane pre 18 godina kao zajedničko informativno glasilo svih saveza, društava i oblika društvenog okupljanja i delovanja inženjera i tehničara, nisu kao takve prihvaćane, uz pojavu da pojedini savezi pokreću svoje nove biltenne, stvaraju nove troškove, štampaju ih u malim tiražama, itd.

Komisija za informisanje i izdavačku delatnost Predsedništva SITJ i predsedništva svih organizacija — članica SITJ treba odmah ovu problematiku da razmotre, ukažu i predlože najcelishodnija rešenja, uvažavajući potrebe i specifičnost organizacija i glasila, vodeći računa o racionalnosti u trošenju društvenih sredstava, zadovoljenju ciljeva i za dataka, širem društveno-stručnom uticaju i značaju.

7. Međunarodna saradnja, koju ostvaruju savezi i društva inženjera i tehničara, kao deo međunarodne naučno-tehničke saradnje naše zemlje, doprinela je afirmaciji naše stvarnosti i naših dostignuća, pri čemu prave mogućnosti nisu iskorišćene, niti realne potrebe zadovoljene.

Osnovne slabosti su: nepostojanje koordinacije i saradnje organizacija-članica, izolovani nastupi i dogovori, nepoštovanje Društvenog dogovora o međunarodnoj saradnji društvenih organizacija i udruženja, neevidentiranje saradnje kod nadležnih republičkih i pokrajinskih organa, nesprovođenje dogovorenih odredaba usvojenih akata i odluka, itd.

Komisija za međunarodnu saradnju Predsedništva SITJ treba što pre oceniti dosadašnju saradnju, predložiti mere za prevazilaženje svih slabosti i razrešenje evidentnih teškoća.

Posebno se ukazuje na potrebu i mogućnost proširenja saradnje sa inženjerskim organizacijama nesvrstanih zemalja i zemalja u razvoju, gde radi veliki broj inženjera školovanih u Jugoslaviji, što daje velike mogućnosti proširenja ekonomske saradnje.

8. Stalno povećanje broja saveza, komiteta, saveznih društava inženjera i tehničara i drugih oblika okupljanja i delovanja, pored proširenja aktivnosti, dovodi do usitnjavanja organizacija, smanjenja koordinacije i akcije, naglog povećanja broja profesionalaca, troškova rada i poslovanja. Postoji veliki broj patuljastih stručnih službi, koje najčešće sačinjavaju jedan ili dva radnika, honorarni rad se povećava, zbog povećanja broja organizacija sa statusom pravih lica — povećavaju se troškovi administracije i finansijskog poslovanja, itd.

Neophodno je što pre, preduzeti sve mere na spajanju i integraciji stručnih službi, stvaranju servisa kada je to moguće ili rešavanju ovih pitanja sa drugim organizacijama. Posebnu odgovornost za rešavanje ovih pitanja imaju predsedništva i skupštine svih saveza i društava inženjera i tehničara.

9. Proširivanjem saradnje sa srodnim društvenim organizacijama i udruženjima u frontu organizovanih socijalističkih snaga, izbegavanjem paralelnih aktivnosti i sl. dovelo bi do uspešnije aktivnosti, boljih rezultata i smanjenja troškova.

Istovremeno se nalaže organima SITJ i organizacijama — članicama SITJ da zbog postojanja brojnih društvenih organizacija i udruženja koje osnivaju ili čine pretežni deo članstva inženjera i tehničara razmotre mogućnost proširivanja međusobne saradnje do udruživanja.

10. Razradom do predloga za rešavanje nekih sistemskih pitanja, koja su započeta Ustavom SFRJ i Zakonom o udruženom radu (npr. javna ovlašćenja, bavljenje privrednom delatnošću i dr.), kao i ona koja su stalno prisutna (npr. knjigovodstvo i finansijsko poslovanje društvenih organizacija, porezi i doprinesi, donošenje zakona o društvenim organizacijama, neposredno uključivanje saveza

i društava na poslovima organa i organizacija društveno-političkih zajednica, komora, sindikata i dr.) omogućile uspješniji, efikasniji i društveno korisniji rad saveza i društava inženjera i tehničara.

11. Na sprovođenju ovih zadataka, kao i svakodnevnom radu, neophodno je zaoštriti odgovornost za dosledno sprovođenje politike stabilizacije, dosledno sprovođenje dogovorenih odluka i stavova, dosledno izvršavanje poverenih i prihvaćenih funkcija i obaveza, suprotstaviti se svim pojavama kolebanja i formalizma.

Ponašanja u ostvarivanju politike stabilizacije mora biti jedan od kriterijuma za ocenu rezultata rada organizacija — članica i organa SITJ, društava i oblika delovanja.

12. U cilju efikasnijeg rada i koordinacije ove zadatke dostaviti!

— svim organizacijama — članicama SITJ,

— svim organima i radnim telima SITJ,

— komitetima i društvima inženjera i tehničara

— redakcijama izdanja organizacija inženjera i tehničara da ih objave u celosti

a kao informaciju:

— Savezu komunista Jugoslavije

— Saveznoj konferenciji SSRNJ

— Privrednoj komori Jugoslavije i

— Savezu sindikata Jugoslavije.

13. U narednom periodu Skupština i Predsedništvo SITJ stalno i kontinuirano će delovati na ostvarivanju ekonomske stabilizacije praćenju i podsticanju na realizaciji ovih zadataka, razmatrati konkretna pitanja i preduzimati konkretne akcije.

PRESEDNIK SITJ

Inž. Vojo Skendžić

ZAKLJUČCI SAVJETOVANJA O PLANIRANJU I VREDNOVANJU GEODETSKIH RADOVA

Donošenjem Ustava, Zakona o osnovama sistema društvenog planiranja i o društvenom planu Jugoslavije i drugih sistemskih zakona, institucionalizovan je sistem društvenog planiranja na načelima istovremenosti i kontinuiteta. Na toj osnovi vrši se priprema, izrada, donošenje i ostvarivanje srednjoročnih planova razvoja svih nosilaca planiranja u oblasti geodetske delatnosti za period od 1981—1985. godine.

Učesnici Savetovanja o planiranju i vrednovanju geodetskih radova, koje je organizovao Savez geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije u Herceg Novom 23. i 24. maja 1980. godine, na osnovu podnetih referata, diskusija i dostignutog stepena planiranja i vrednovanja geodetskih radova, doneli su sledeće

ZAKLJUČKE

1. Društveni sistem informisanja je komponenta društvenog i ekonomskog razvoja, a geodetske informacije čine integralni deo društvenog sistema informisanja o prostoru i stanja u prostoru. Sa toga aspekta identifikuje se kao opšti i poseban društveni interes i ugrađuju u planove društveno-političkih zajednica i samoupravnih interesnih zajednica prostornog razvoja.

2. Planiranje razvoja geodetske delatnosti nije samo zakonska obaveza, već pre svega, osnovni uslov za optimalizaciju društveno ekonomskog razvoja i za dalje razvijanje samoupravnih proizvodnih odnosa u geodetskim organizacijama.

3. Srednjoročni planovi iz oblasti geodetske delatnosti društveno-političkih zajednica i svih geodetskih organizacija, u mnogo većoj meri nego do sada, treba da postanu realni planski dokumenti koji definišu zajedničke ciljeve, interese i zadatke ekonomskog razvoja, međusobne odnose svih nosilaca planiranja u procesu društvene reprodukcije, forme i uslova njihovog povezivanja preko udruživanja rada i sredstava, kao i mere i akcije za ostvarivanje utvrđenih zajedničkih ciljeva.

4. U proizvodnim odnosima koji se zasnivaju na društvenoj svojini sredstava za proizvodnju obezbediti uslove da radnici samostalno i neposredno odlučuju o definisanju razvojne politike svojih organizacija udruženog rada u skladu sa opštedruštvenim potrebama svojih društveno-političkih zajednica. Osnovna organizacija udruženog rada je osnovni oblik udruživanja rada i osnovni nosilac planiranja kako institucionalno tako i društveno, što je u saglasnošću sa celokupnom društvenom strukturom naše samoupravne zajednice.

5. U okvirima pripreme i izrade društvenih i razvojnih planova geodetskih organizacija udruženog rada treba ići ka realizaciji koncepcije prema kojoj bi stručne službe za planiranje i druge

stručne organizacije pripremali samo stručne osnove i informacije, a da se nosioci planiranja koriste njima pri celokupnom i kompleksnom utvrđivanju elemenata sopstvenog razvoja kod donošenja plana.

6. Pri planiranju razvoja geodetskih organa i organizacija treba voditi računa ne samo o planiranju kvantitativnog rasta, već i o kvalitativnim karakteristikama njihovog funkcionisanja. Posebnu pažnju posvetiti osnovnim ekonomskim principima (produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost) da bi se mogle zadovoljiti narasle potrebe za savremenim geodetskim informacijama koje iziskuje privredni i društveni razvoj.

7. Na nivou Međurepubličko-pokrajinskog kolegijuma i Zajednice geodetskih organizacija udruženog rada Jugoslavije neophodno je da se usaglase i koordiniraju potrebe za osnovnim sredstvima rada i reprodukcijom materijalom u cilju njihovog obezbeđenja. Uložiti kontinuiran napor za njihovu postepenu supstituciju iz domaćih izvora.

8. Pored ostalih geodetskih radova koji će planiranjem biti obuhvaćeni po republikama i pokrajinama, posebnu pažnju obratiti planiranju osnovnih geodetskih radova kao osnove celokupne geodetske delatnosti od zajedničkog interesa za sve republike i pokrajine.

9. U procesu planiranja budućih ekonomskih efekata i pri usaglašavanju planskih dokumenata geodetskih organizacija sa potrebama društva, na osnovu širokih društvenih aspekata i dugoročne orijentacije, treba definisati način valorizacije i vrednovanja geodetskih radova i obezbediti uslove uravnoteženog dohotka. Samoupravnim sporazumima o osnovama plana treba utvrditi politiku cena geodetskih radova u okviru Zakona o osnovama sistema cena u društvenoj kontroli cena. Pri tome uzeti u obzir i potrebu permanentnog jačanja proizvodnih snaga geodetskih organizacija udruženog rada.

10. Polazeći od postojeće kadrovske skrukture i stručnosti radnika u geodetskim organizacijama pri današnjim uslovima razvoja, zbog zastarevanja stečenih znanja, nije dovoljno da se jednostavno brojčano planira kvalifikaciona struktura zaposlenih na kraju označenog planskog perioda. Ukupan kvantum znanja postaje kategorija kojoj treba dati prioritet pri planiranju budućeg obrazovanja kadrova. U narednom petogodišnjem periodu treba obezbediti potrebna znanja permanentnim obrazovanjem postojećeg kadra.

11. U cilju izvršavanja naraslog obima geodetskih radova, koje geodeti u geodetskim organima i radnim organizacijama, kao i van njih, moraju obavljati za zadovoljenje svih društvenih potreba, pri planiranju kadrova, kao i planiranju obrazovanog procesa, treba posvetiti posebnu pažnju. Planiranje obrazovanja kadrova treba osloniti i integralno vezati na kvalitetno planiranje kadrova i sprovesti kroz potpuno izvođenje usmerenog obrazovanja. Pri tome koristiti i obrazovne timove u proizvedenom obrazovanju u radnoj organizaciji za sve kvalifikacione strukture. Ti timovi mogu biti nosioci planiranja obrazovnog procesa kao i permanentnog obrazovanja kadrova.

Savez geodetskih inženjera i geometara, kao i svi geodetski organi i organizacije za ostvarivanje plana moraju se zalagati za obezbeđenje odgovarajućeg broja geodetskih obrazovnih ustanova.

12. Bez direktnog uključivanja naučno-istraživačkog i istraživačko-aplikacionog rada nema dobrog dugoročnog planiranja niti ispravnog transfera znanja i uvođenja novih tehnologija pa on mora biti sastavna komponenta svih planiranja geodetskih radova. Njegov razvoj stoji u stalnoj interakciji s razvojem cele geodetske delatnosti.

Kod planiranja petogodišnjeg razvoja u svim sredinama predvideti uslove i sredstva za potreban deo naučno-istraživačkog rada.

Pojačati aktivnost geodetskih institucija i stručnjaka u okviru SIZ-a za naučno-istraživački rad.

13. Neophodno je da geodetski organi i organizacije preduzmu odgovarajuće mere za svoje dalje usavršavanje organizovanosti. U srednjoročnim planovima razvoja treba uvesti nove, savremenije i propulzivnije organizacione forme i aktivnosti.

14. Razvojne ambicije geodetskih organa i organizacija treba koncipirati isključivo u okvirima društveno-ekonomskih uslova koji su definisani razvojnom politikom društveno-političkih zajednica i razvojem društvenog sistema zemlje.

15. Savez geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije zadužuje se da ove zaključke dostavi zainteresiranim organima i organizacijama, da kroz neposrednu praksu neprekidno prati i podstiče njihovu realizaciju i da preko svojih organa i organizacija informiše članstvo o stepenu njihove realizacije.

Učesnici Savetovanja o planiranju i vrednovanju geodetskih radova

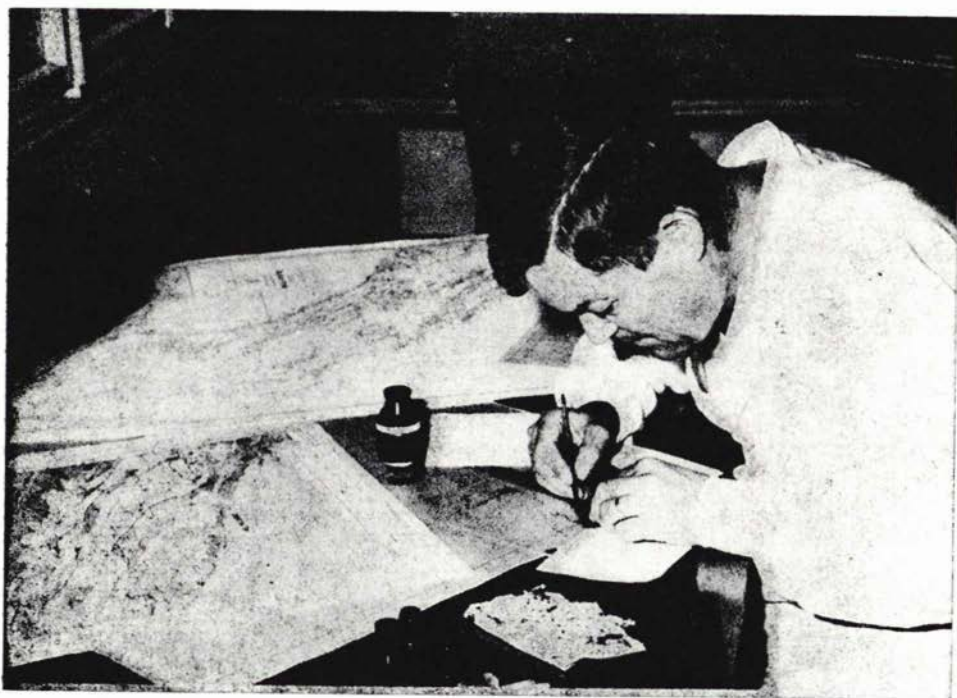

VISOKO PRIZNANJE DRU FILIPU RACETINU

U povodu 36. godišnjice oslobođenja Splita (26. 11. 1944. g.), Komisija za dodjelu priznanja općine Split odlučila je, da ovogodišnja **nagrada za znanost** pripadne dr Filipu RACETINU

Vijest o dodjeli tako visokog priznanja brzo se proširila diljem Jugoslavije i iskreno obradovala njegove brojne prijatelje i poštovalce. Svi skupa veselimo se i ponosni smo što je nagradu dobio naš istaknuti drug, koji je svoje brojne stručne i znanstvene uspjehe postigao na temelju savjesnog rada, uz koji je uvijek našao vremena i za izvršavanje brojnih društveno-političkih i društveno-stručnih zaduženja, posebno u našim društvima i savezima, a da pri tome nije zanemario svoje prijatelje i svoju obitelj.

Razvojni put dr Filipa Racetina, uvijek u usponu bez velikih skokova ali i najmanjeg pada, rezultat je sistematskog, upornog rada, koji ga je odveo od partizanskog kurira do doktora tehničkih znanosti i visokog vojnog rukovodioca. Po oslobođenju, 1945. g. bio je polaznik upravnog kursa, 1947. g. dak Partizanske gimnazije na Hvaru, 1949. g. pitomac Geodetskog vojnog učilišta, 1953. g. maturant na Večernjoj gimnaziji u Beogradu, 1959. g. slušalac na Višoj vojnoj geodetskoj akademiji u Beogradu, 1963. g. diplomand na Geodetskom odseku Građevinskog fakulteta u Beogradu, 1975. g. magistrant, a 1979. g. doktorant na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Sistematsko vojničko i stručno obrazovanje i znanstveno usavršavanje omogućilo mu je napredovanje u vojnoj geodetskoj službi od potporučnika 1949. g. do pukovnika 1979. g.; od neposrednog izvršioca kartografskih radova u Vojnogeografskom institutu do načelnika Kartografskog odsjeka u Hidrografskom institutu JRM.

Svoje bogato kartografsko znanje dr Filip Racetin već više od 20 godina predaje dacima vojnih i civilnih škola, najprije u Beogradu, zatim u Sarajevu a danas u Splitu. Posebno su značajna njegova nastojanja oko organizacijskog unapređenja geodetskog školstva u Splitu i Dalmaciji.

Veliki broj stručnih članaka, od kojih su mnogi objavljeni u ovom listu, njegovi prilozi u monografiji »Kartografija«, njegov magistarski rad i pogotovo njegova disertacija pod naslovom »Kartografska istraživanja namijenjena predstojećem hidrografskom premjeru otvorenog Jadrana

Reydistom«, predstavljaju temeljni prilog razvitku geodetske prakse i znanosti. Dr Filip Racetin danas je aktivan sudionik na rješavanju zajedničkih znanstveno-istraživačkih zadataka Hidrografskog instituta JRM i Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Brojni članci na različite teme, objavljeni u novinama i na radiju, pogotovo oni o njegovoj Marini kod Trogira, gdje je rođen 29. 03. 1928. g, pribavili su mu mnoge poštovaoce i izvan geodetskih krugova. Posebno je cijenjen njegov društveno-politički rad u Marini, čiji stanovnici su ponosni da im dr Filip Racetin uvodi djecu u pionirsku i omladinsku organizaciju.

Dr Filip Racetin djeluje u našim društvima i savezima od 1950. g. U Beogradu, u VGI, bio je blagajnik Podružnice GIG, u Sarajevu potpredsjednik Društva GIG grada Sarajeva i potpredsjednik republičkog Saveza GIG Bosne i Hercegovine, u Splitu najprije tajnik, a do ove godine i predsjednik Društva GIG Split. Danas je član Predsjedništva Saveza društava geodeta Hrvatske i delegat Skupštine Saveza GIG Jugoslavije. Aktivan je sudionik gotovo svih naših znanstveno-stručnih manifestacija. Nekoliko puta bio je pouzdani predstavnik i istaknuti sudionik međunarodnih geodetskih manifestacija.

Brojnim priznanjima i odlikovanjima pridružilo se je još jedno. Čestitamo dr Filipu Racetinu na Nagradi za znanost općine Split! Čestitamo mu i 30. godišnjicu plodnog rada u našim društvima i savezima, uvjereni da će dati još brojne priloge unapređenju geodezije u nas.

P. Lovrić

ČESTITKA PREDSJEDNIŠTVA SGIGJ

Predsjedništvo SGIGJ upućuje u svoje ime i u ime svih svojih članova srdačne čestitke dr Filipu Racetinu na visokom priznanju koje mu je dodijeljeno.

*Predsjednik SGIGJ
R. Škegro*

IZ GEODETSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

DOKTORIRALI NA GEODETSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

U Geodetskom listu br. 10—12/1978, str. 314—315 objavljen je popis doktorskih disertacija obranjenih na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od osamostaljenja Fakulteta 1962. do kraja školske godine 1977/78.

Koristeći podatke iz Spomenice povodom 60 godina geodetskog visokog školstva na Sveučilištu u Zagrebu, koju je priredio prof. Veljko Petković, objavljujemo i naslove četiriju doktorskih disertacija iz područja geodezije obranjenih na bivšem Tehničkom ili AGG fakultetu, tj. do 1962. godine.

1. Boris Apsen, obranio doktorsku disertaciju 30. VI 1942. pred komisijom u sastavu: dr Stjepan Ivšić, dr Franjo Bošnjaković, dr Željko Marković.

Tema: Eötvösov gravitacioni varijometar i njegova teorija i primjena u višoj geodeziji.

2. Nikola Čubranić, obranio doktorsku disertaciju 28. II 1948. pred komisijom u sastavu: dr Ante Mohorovičić, dr Rikard Podhorsky, dr Josip Lončar.

Tema: Trigonometrijsko mjerenje visina i njegova praktična upotreba.

3. Zdenko Tomanšević, obranio doktorsku disertaciju 28. V 1954. pred komisijom u sastavu: dr Nikola Neidhart, dr Antun Levaković, dr Miljenko Plavšić.

Tema: O pouzdanosti aerofototaksacije za neke dendrometrijske potrebe šumskog gospodarstva.

4. Stjepan Klak, obranio doktorsku disertaciju 27. VI 1957. pred komisijom u sastavu: dr Vladimir Vranić, dr Nikola Čubranić, dr Vasilije Andrejev, dr Leo Randić.

Tema: Utjecaj privlačnog djelovanja Mjeseca i Sunca na nivelman visoke točnosti.

U posljednje dvije godine obranjene su na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ove doktorske disertacije:

1. Mirko Brukner, obranio doktorsku disertaciju 22. XI 1978. pred komisijom u sastavu: doc. dr Nedjeljko Frančula, prof. dr Vladimir Muljević, doc. dr Paško Lovrić, prof. dr Franjo Braum.

Tema: Organizacija banke kartografskih podataka.

2. Božidar Jovanović, obranio doktorsku disertaciju 4. I 1979. pred komisijom u sastavu: prof. Mato Janković, akad. prof. dr Josip Roglić, doc. dr Nedjeljko Frančula, dr Stjepko Kotlarić.

Tema: Izučavanje metoda mjerenja dubina mora, unapređenje obrade dubina i definiranja obalne linije s hidrografskog, geodetskog i pomorskog gledišta.

3. Dušan Benčić, obranio doktorsku disertaciju 15. II 1979. pred komisijom u sastavu: prof. dr Franjo Braum, prof. Mato Janković, prof. dr Federico Dusman.

Tema: Prilog teoriji subjektivnih optičkih instrumenata primijenjenih u mjernoj tehnici.

4. Nikola Solarić, obranio doktorsku disertaciju 15. X 1979. pred komisijom u sastavu: prof. dr Leo Randić, prof. dr Vladimir Muljević, prof. dr Hans Zetsche.

Tema: Fotoelektrični uređaj za registraciju vremena »prolaza zvijezda« (Fotoelektrični uređaj na pasažnom instrumentu s pet nivoa amplitudne diskriminacije).

NOVI MAGISTRI GEODETSKIH ZNANOSTI

Na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu obranjene su u posljednje dvije godine ove magistarske radnje:

1. Pantelija Čosić, dipl. inž., magistarsku radnju obranio 15. XII 1978. pred komisijom: prof. dr Vjenceslav Medić, prof. Mato Janković, prof. Slavko Macarol, prof. dr Marko Gostović.

Tema: Prilog razmatranju i rešavanju problema podruštvljavanja poljoprivrednog zemljišta komasacijom.

2. Nikola Pržulj, dipl. inž., magistarsku radnju obranio 19. III 1979. pred komisijom; prof. dr Zvonimir Narobe, prof. Mato Janković, prof. Veljko Petković.

Tema: Prilog ispitivanju oslanjanja manjih gradskih poligonskih mreža na postojeću triangulaciju.

3. Dimitrije Šolaja, dipl. inž., magistarsku radnju obranio 19. III 1979 pred komisijom: prof. dr Vjenceslav Medić, prof. Mato Janković, prof. dr Zvonimir Narobe.

Tema: Stanje evidencija o nekretninama u SAP Vojvodini, njihovo iskorištavanje za izradu komasacionog elaborata o stanju prije komasacije i mogućnost njihovog objedinjavanja u jednu evidenciju.

4. Dragomir Zdjelar, dipl. inž., magistarsku radnju obranio 10. VII 1979. pred komisijom: prof. dr Paško Lovrić, doc. dr Nedjeljko Frančula, znan. asistent mr Mirjanka Zdenković.

Tema: Karta Sarajeva u mjerilu 1 : 10 000 — prilog sistemu znakova, kartografskoj generalizaciji i procesu izrade.

5. Miodrag Nikolić, dipl. inž., magistarsku radnju obranio 29. II 1980. pred komisijom: prof. dr Paško Lovrić, doc. dr Nedjeljko Frančula, prof. dr Vjekoslav Donassy.

Tema: Korišćenje satelitskih snimaka kao dopunskih kartografskih izvora pri izradi opštegeografske karte razmera 1 : 500000.

N. Frančula

NOVI GEODETSKI I KULTURNO-TEHNIČKI INŽENJERI

Na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu obavljena je 27. VI 1980. promocija diplomiranih inženjera geodezije i kulturne tehnike. Promociju je obavio dekan fakulteta prof. Veljko Petković uz asistenciju promotora prodekana prof. dr Nedjeljka Frančule i mr Eugena Čavleka. Promovirani su sljedeći kandidati:

Geodetski inženjeri:

Abdulrahman Al-hares
Milenko Čalić
Mijo Pendo
Ismet Shala
Vladimir Slivac
Aldo Sošić
Šime Sudarić
Branko Špoljar
Ivica Tomas
Mato Topić

Kulturno tehnički inženjeri:

Nikola Brnčić
Vlatko Jurković
Lino Nižetić
Berislav Ožura
Aleksandar Pelivanović
Nikola Šajatović
Jadranko Štimac

Dekan fakulteta prof. Petković obratio se promoviranim kandidatima, njihovim roditeljima gostima prigodnim govorom, kao uvijek u ovakvim svečanim prilikama.

V. Petković

XI. MEĐUNARODNA ŠKOLA ZA MLADE ASTRONOME

Od 17. rujna do 10. listopada 1980. godine na Hvaru je u organizaciji Internacionalne astronomske unije (IAU) a pod pokroviteljstvom UNESCO-a održana XI međunarodna Škola za mlade astronome s temom Fizika Sunca i zvijezda. Direktni organizator Škole bio je Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, odnosno njegova znanstvena jedinica Opservatorij Hvar (OH). Direktor Škole bio je prof. Veljko Petković, dekan Geodetskog fakulteta u Zagrebu, pomoćnik direktora dr Vladimir Ružđak, pročelnik Astrofizičkog odjela OH, tajnik Škole dr J. Kleczek, naučni suradnik Opservatorija Ondrejov ČSAN-Prag. Škola je održana uz financijsku pomoć RSIZ-a za znanost SR Hrvatske, SIZ-a III SRH, Sveučilišta u Splitu i Zavoda za tehničku suradnju SRH.

Do sada je ova Škola održana u Indiji, Indoneziji, Španjolskoj, Grčkoj, Italiji, Velikoj Britaniji, Južnoj Americi (3) i Nigeriji. I ovog puta ponude za organizaciju Škole IAU uputilo je nekoliko zainteresiranih zemalja. Svakako da je povjerenje organizacije XI. Škole našoj zemlji, neposredno Geodetskom fakultetu u čijem okviru kao jedna njegova znanstveno-nastavna jedinica djeluje OH, znak priznanja i povjerenja fakultetu, a posebno onim radnicima OH koji su svojim radom uspjeli predstaviti i afirmirati ovu našu mladu ustanovu u svijetu.

Provedba organizacije ovakve međunarodne akcije na polju znanosti, kojoj ranije kod nas nismo znali dati odgovarajuće mjesto, nije bilo jednostavno. Organizacija je bila vezana za niz osjetljivih akcija u zemlji i inozemstvu. No uz pomoć naših odgovarajućih ustanova sve je pravovremeno riješeno i nije bilo pri dolasku kandidata i predavača, privremenom uvozu potrebnog instrumentarija za vježbe, nikakvih poteškoća. Što je najvažnije, čitav se rad odvijao gotovo samo u okvirima OH uz aktivnost njegovih neposrednih radnika. Uspjehu ove organizacije mnogo je doprinjeo pomoćnik direktora Škole dr Vladimir Ružđak, pročelnik Astrofizičkog odjela OH koji je sam obavio veliki dio administrativnog posla, posebno onaj vezan za štampanje formulara, programa, oglasa, nastavne materije, sastava programa, angažiranja predavača i sl. Osoblje Dekanata Geodetskog fakulteta obavilo je veliki dio posla vezanog za financije i prijave i druge administrativne veze sa učesnicima.

Prijavljeno je 46 kandidata: Bugarska 4, Kina 1, ČSSR1, Egipat 2, Grčka 4, Mađarska 4, Indija 3, Malta 1, Nepal 1, Portugal 2, Rumunjska 1, Španjolska 3, Turska 6, Jugoslavija 12. Svima su molbe pozitivno riješene. Prihvaćeno je 13 predavača (iz ČSSR, Italije, Jugoslavije, SR Njemačke, Portugala, Turske i Švicarske), a za održavanje seminara 6 voditelja iz Jugoslavije. Ukupan broj sati predavanja i seminara bio je 144, prosječno dnevno 8 nastavnih sati. Praktična nastava održana je na OH. Uz pomoć hotelskog poduzeća »Hvar« svi učesnici su udobno smješteni.

Predsjednik IAU dr Bappu posjetio je OH, 12. VIII 1980: želeći se uvjeriti u mogućnosti održavanja nastave i organizaciju Škole. Njegova povoljna ocjena više nam je nego dobro došla.

17. IX 1980. u 11 sati u društvenim prostorijama hotela »Amfora« Školu je na svečan način otvorio dekan Geodetskog fakulteta prof. Veljko Petković, koji je ujedno pozdravio prisutne i u ime akademika dr Ivana Jurkovića, predsjednika Republičkog savjeta za pitanja obrazovanja, nastave, kulture i fizičke kulture Sabora SRH i rektora Zagrebačkog Sveučilišta. Otvaranje Škole su pozdravili predsjednik IO Općine Hvar drug Tonko Domančić, predstavnik Nacionalnog komiteta za astronomiju Jugoslavije dr Vladis Vujnović, rektor Splitskog Sveučilišta prof. dr Pavao Domančić i tajnik Škole u ime IAU dr J. Kleczek. Rektor Sveučilišta u Splitu u 12 sati priredio je koktel, a dekan Geodetskog fakulteta zjedničku večeru. U 15 sati istog dana počelo je prvo predavanje.

Na završetku Škole 7. X 1980. polaznicima je dekan Geodetskog fakulteta podijelio diplome uz srdačan rastanak koji je označio i veliko zadovoljstvo svakog kandidata za postignuti uspjeh.

V. Petković

0 SISTEMATIZACIJI GEODETSKIH POSLOVA I PRIPRAVNIČKOM STAŽU

Razvoj geodetske nauke velikim dijelom je ovisan o razvoju privrede u cjelini, a to znači, o razvoju geodetskih OUR-a. Nauka i školstvo su u osnovi proizvod prakse. U praksi nalaze smisao svog postojanja. Nauka koja ne služi ljudskoj djelatnosti je sterilna. Naravno, nauka i školstvo oplođuju privredu. Učerje je osnov svakog naprednog društva, polazište svakog društvenog planiranja. Adekvatno obrazovani kadrovi treba da budu nosioci razvoja u svakom OUR-u, pa tako i u geodetskim. Učenje je u službi privrede, ono je pokretač njenog razvoja. Bez nauke i obrazovanja, danas i sutra, ne može biti privrede. Jednom riječju nauka i privreda moraju se međusobno preplitati, jedno bez drugog ne ide.

U geodetskoj djelatnosti vidi se to u slijedećem: Razvoj geodetske djelatnosti i OUR-a nije u potpunosti u rukama društvene kontrole. Naime, dok je geodezija bila u službi organa uprave i organizacija koje su obavljale geodetske i katastarske poslove od interesa za društveno-političku zajednicu dotle je postojao zakonski okvir geodetske djelatnosti. I danas geodetski radovi »od interesa za društveno-političku zajednicu« imaju svoj zakon, propise i pravilnike.

No danas postoje i oni »drugi« geodetski radovi geodezija u inženjerskim radovima. Inženjerska geodezija nije od jučer i zar ti radovi nisu od interesa za društveno-političku zajednicu? Ti radovi, nažalost, imaju jedino svoje stručne zakone koji su samo pod kontrolom griznje savjesti pojedinog geodetskog stručnjaka koji te radove obavlja. Zakoni premjera i katastra nisu nadležni za inženjersku geodeziju, a ako bi i bili, nije teško dokazati da nisu primjenljivi. Rezultat toga je da se inženjerska geodezija radi kako kome padne na pamet, veoma neujednačeno. Često je u rukama nedovoljno obrazovanih geodetskih kadrova, a ponekad je obavljaju i negeodetski stručnjaci.

Jedan od uvjeta da se tome stane na kraj je da geodezija postane ravnopravna ostalim strukama, da bude društveno više cijenjena da se stvari u stručno-obrazovnom smislu postave na pravo mjesto. To je moguće, između ostalog, pravilnom sistematizacijom geodetskih poslova i pravilnikom o pripravničkom stažu i stručnom ispitu tako da postanu jedinstveni za cijelo područje društveno-političke zajednice.

Pokušao sam anketom istražiti kakvo je stanje o tom pitanju u geodetskim OUR-ima u čitavoj našoj zemlji. Nažalost odaziv na anketno pitanje je bio oskudan i iz prispjelih materijala nije

moguće stvoriti decidiran zaključak. Dobiveni odgovori, a i slab odaziv ipak upućuje na zaključak da su nam sistematizacije geodetskih poslova, tako reći — nesistematizirane, a pravilnici o pripravničkom stažu nesvrshodni.

Ako su nam pravilnici o sistematizaciji poslova šaroliki i konfuzni i ako ne postoji svrshodan pravilnik o obučavanju pripravnika, onda ne može biti govora ni o planiranju u geodetskim OUR-ima ni o njihovom razvoju, što će se nedvojbeno negativno odraziti i na cjelokupnu geodetsku struku.

Sistematizacija geodetskih poslova je nešto što je definirano, a s tim i jedinstveno svim OUR-ima, pa prema tome ne smije biti prepušteno na rješavanje svakom OUR-u pojedinačno. To je predmet svih nas zajedno i kao takav treba da bude rješavan i riješen od strane najstručnijih geodetskih kadrova, a onda i društveno verificiran.

U najširem smislu sistematizacija je generalno postavljena ovako: I. viša geodezija, II. niža geodezija, III. inženjerska geodezija. No, ovakva sistematizacija je zaista općenita i potrebno ju je razraditi, što nije i ne može biti predmet ovog napisa, već predmet rasprave visoko stručnog geodetskog skupa. Tek tako razrađena i usvojena sistematizacija geodetskih poslova bila bi primjenjivana u svakom OUR-u. Naravno da bi svaki geodetski OUR koristio onaj dio koji govori o poslovima kojima se taj OUR u tom trenutku bavi. U slučaju da se ipak pojavi neki specifičan posao koji je promakao sastavljačima, jasno je da bi on veoma lako našao svoje mjesto u njoj.

Pripravnički staž je mnogo delikatnija materija, koja je na izvjestan način povezana sa sistematizacijom geodetskih poslova. Plan i program obučavanja pripravnika mora u sebi sadržavati poslove koje pripravnik za vrijeme pripravničkog staža treba obavljati da bi se obučio za rad u OUR-u. Zakon o udruženom radu i Zakon o radnim odnosima reguliraju u pricipu pripravnički staž — daju osnovni zakonski okvir za njegovo uređenje. Organiziranje pripravničkog staža i način obuke pripravnika u tim okvirima prepuštene je svakom OUR-u ponaosob.

Smatram da pripravnički staž nije ništa drugo već ŠKOLOVANJE u punom smislu te riječi i kao takvo mora biti tretirano. Geodetski stručnjaci poslije izlaska iz škole, fakulteta i poslije godinu dana pripravničkog staža u pravilu su osposobljeni, da odmah obavljaju i najsloženije poslove svoje struke i stupnja za koje su školovani. To je tendencija, to je zadatak školovanja. Što prije dobiti »kvalitetan gotovi proizvod«.

U sadašnjim uvjetima sudbina pripravnika je prepuštena na milost i nemilost samoupravnih općih akata. Sami pripravnici, o čijim sudbinama se tamo odlučuje, nemaju nikakve mogućnosti da daju čak ni svoj glas o planu i programu nastavka svog školovanja, jer pravilnici se prave i donose bez njihovog učešća — oni su za to vrijeme daci, studenti. Doduše, nemaju utjecaja ni na plan i program redovnog školovanja, s tom razlikom što je taj plan i program jedinstven za čitavo područje društveno-političke zajednice, javan i sastavljaju ga eminentni stručnjaci.

Nasuprot tome plan i program pripravničkog školovanja sastavlja (ako se uopće sastavi) svaki OUR pojedinačno i to od strane stručnjaka, a i onih manje stručnih kadrova, koji se u tom trenutku nalaze u OUR-u. Upravo to je i izvor česte nesvrshodnosti tih planova i programa. Na taj način mladi geodetski kadar godinama tapka u mjestu i nije sposoban da se uhvati u koštac s iole kompliciranijim zadatkom. Tada naravno stariji koji su sa manjom stručnom spremom nalaze potvrdu svoje ponekad izopačene teorije — da mladi izlaze nesposobni iz škole, da im treba više prakse i da im se ne može povjeriti odgovorniji zadatak. Ako se pripravnički staž provodi neadekvatno, što je čest slučaj, ili se uopće ne provodi — onda su naravno u pravu.

Dokaz da ova moja razmišljanja nisu utopija nalazi se u Narodnim novinama br. 39 iz 1972. godine pod naslovom »Pravilnik o pripravničkom stažu i stručnim ispitima zdravstvenih radnika.« Medicinska struka je navedeni problem riješila na zadovoljavajući način koji dobro funkcionira. Osoba koja na primjer diplomira na medicinskom fakultetu, nakon obavljenog pripravničkog staža po Pravilniku i položenog stručnog ispita postaje liječnik i raspoređuje se da SAMOSTALNO obavlja SVE poslove i zadatke jednog liječnika.

Uostalom, Zakon o radnim odnosima u članu 23 govori: »Samoupravnim općim aktom ili programom pripravničkog staža u Osnovnoj organizaciji se obavezno uređuju:

- poslovi i zadaci za čije obavljanje je neophodno stjecanje prakse u pripravničkom stažu,
  - trajanje pripravničkog staža,
  - sadržaj i način provođenja pripravničkog staža i osposobljavanja pripravnika za rad i za samoupravljanje,
  - način provjeravanja stečenog radnog iskustva u toku i na kraju pripravničkog staža.
- Radi osposobljavanja za samostalan rad pripravnik može biti upućen na praksu i u drugu osnovnu organizaciju.»

Nedostatak sadašnjeg rješenja je jedino u tome što se stvará toliko pravilnika i programa koliko ima OUR-a, što svatko rješava taj problem na svoj način. A rješava ga u pravilu nesvrshodno ili ga uopće ne rješava.

ZAKLJUČAK

Potrebno je napraviti jedinstvenu sistematizaciju geodetskih poslova koja bi bila usaglašena za sve geodetske OUR-e, a koja bi bila podloga za ozakonjenje jedinstvenog pravilnika s planom i programom pripravničkog staža i stručnog ispita za geodetski kadar visoke, više i srednje stručne spreme. Time bi se geodetski kadar brže i kvalitetnije razvijao što bi nedvojbeno utjecalo na razvoj geodetskih OUR-a, a samim tim imalo bi pozitivan utjecaj na razvoj geodetske struke i nauke u cjelini.

Ovaj članak napisao sam prvenstveno na iskustvu iz radne organizacije »GEOPROJEKT« iz Splita, sa željom da se pokrenu nadležni organi u bržem rješavanju navedenih problema.

M. Matković

POPULARIZACIJA KARTOGRAFIJE U »PIONIRU«

U gotovo svih 10 brojeva za 1979/1980. godinu poučno-znanstvene revije za mlade »Pionir«, što ju izdaje »Mladinska knjiga« iz Ljubljane, nalaze se prilozi o kartografiji. Pripremili su ih dvojica naših istaknutih kolega: Jože Rotar i Peter Svetik i iskreno nas obradovali. Svojim prilozima — barem za područje Slovenije — dali su vrlo značajan prilog razvitku kartografije u nas. Naime, uspješan razvitak kartografske znanosti, produkcije, školstva i dr. moguć je jedino ako kartografija u nas bude imala široku bazu korisnika, koja će kartografske proizvode znati zaista koristiti. Tu bazu treba početi stvarati u osnovnoj školi, gdje djeci treba pružiti prava osnovna znanja o mogućnostima kartografskog izražavanja.

Nizom članaka pod naslovima:

- O planovima, kartama, zemljovidima
- Razvoj kartografije
- Izrada karata
- Nacrtajmo kartu
- Prikazi na karti
- Koje karte poznamo
- Osnovno o planovima
- Karte danas i u budućnosti

koji su vrlo prikladno i bogato ilustrirani i višebojnim prilozima, s dodatnim objašnjenjem osnovnih pojmova iz kartografije u obliku rječnika, dobili smo prvu »popularnu kartografiju« u nas.

Vjerujemo da će »Pionir« i dalje objavljivati priloge iz kartografije, a autori i »Mladinska knjiga« razmotriti mogućnost njihovog objavljivanja u posebnoj publikaciji. Time bi još više pridonijeli razvoju kartografije u Jugoslaviji.

P. Lovrić